

Sfeerimpressie en terugkoppeling

Bestuursconferentie GGD regio Utrecht

7 oktober 2026

Opening & welkom

De conferentie werd geopend door Afke Groen (wethouder Utrecht), voorzitter van het Algemeen Bestuur. Daarbij werd stilgestaan bij het begin van een nieuwe bestuursperiode en het belang van ontmoeting tussen bestuurders. De dag stond in het teken van ontmoeten, leren en reflecteren.

In haar welkomstwoord nodigde Afke Groen de aanwezigen uit om publieke gezondheid te bekijken vanuit het perspectief van inwoners. Daarbij verwees zij naar de woorden van Spinvis: "Erf de ogen van je kind, kijk erdoor." Zij koppelde deze gedachte aan de gezamenlijke bestuurlijke opgave: door de ogen van inwoners verdwijnen grenzen tussen gemeenten, schaalverschillen en organisatorische schotten naar de achtergrond. Wat zichtbaar blijft, zijn mensen die gezond willen opgroeien, meedoen en prettig ouder willen worden. Juist daarom is samenwerking binnen de regio van grote waarde. Gezondheid, welzijn en gelijke kansen vormen een gezamenlijke verantwoordelijkheid die vraagt om verschillende perspectieven én een gedeelde ambitie.

Namens GGDrU dankte directeur Publieke Gezondheid Marc Sprenger de gemeente Eemnes voor de gastvrijheid. Hij benadrukte dat gemeenten ieder hun eigen prioriteiten, uitdagingen en lokale omstandigheden kennen, maar dat de maatschappelijke opgaven in de regio voor een belangrijk deel overeenkomen: "Elke gemeente heeft zijn eigen prioriteiten en problemen, maar als je naar de regio kijkt hebben we heel veel gemeen, en gezamenlijk moeten we elkaar versterken." Vervolgens introduceerde hij gastspreker Paul van der Velpen.

Masterclass publieke gezondheid

In de ochtend verzorgde Paul van der Velpen een masterclass over publieke gezondheid. Centraal stond de boodschap dat publieke gezondheid zich richt op de samenleving als geheel, preventief werkt en kijkt naar de omstandigheden waarin mensen opgroeien, leven en ouder worden. Gezondheid ontstaat voor een belangrijk deel buiten de zorg, onder meer in wonen, onderwijs, bestaanszekerheid, leefomgeving en sociale samenhang.

Bestuurders gingen met elkaar in gesprek over de invloed die gemeenten op deze omstandigheden kunnen uitoefenen. Daarbij was onder meer aandacht voor de mentale gezondheid van jongeren, sociale media en prestatiedruk. Benadrukt werd dat effectieve preventie vraagt om een samenhangende aanpak, met algemene maatregelen, gerichte ondersteuning en individuele zorg waar nodig. Preventie is daarmee een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeenten, onderwijs, werkgevers, maatschappelijke organisaties en inwoners.

Ook de inrichting en financiering van het stelsel kwamen aan bod. Bestuurders herkenden het zogenoemde 'wrong pocket'-vraagstuk: gemeenten investeren in preventie, terwijl de opbrengsten vaak elders terechtkomen. De beeldspraak van een 'Berlijnse' of zelfs 'Chinese muur' tussen publieke gezondheid en medische zorg leidde tot een levendige uitwisseling over de noodzaak én weerbarstigheid van domeinoverstijgende samenwerking.

Tot slot werd gesproken over de toekomstige rol van GGDrU, waarin praktijk en uitvoering, kennis en advies, en bestuur en netwerk met elkaar verbonden zijn. Bestuurders onderschreven het belang van een sterke kennis-, expertise- en adviesorganisatie die signalen uit de praktijk verbindt met data en onderzoek, ontwikkelingen duidt en gemeenten handelingsperspectief biedt. De masterclass bevestigde breed de noodzaak om gezondheid aan andere beleidsterreinen en maatschappelijke opgaven te verbinden en deze bestuurlijke dialoog gezamenlijk voort te zetten.

Bestuursagenda 2027-2031

Terugblik en aanleiding

Na de masterclass richtte de conferentie zich op de concept-bestuursagenda 2027-2031. Marc Sprenger stond stil bij de totstandkoming van deze agenda en de gesprekken die voorafgaand aan de conferentie met bestuurders waren gevoerd. De bestuursagenda is bedoeld als een gezamenlijke koers voor gemeenten en GGDru. Niet als een nieuwe beleidswerkelijkheid naast bestaande plannen, maar als een verbindend kader dat richting geeft aan samenwerking en publieke gezondheid in de regio.

Gezondheid ontstaat in het dagelijks leven

In de toelichting op de bestuursagenda werd opnieuw benadrukt dat gezondheid ontstaat in het dagelijks leven: in buurten waar mensen wonen, op scholen waar kinderen opgroeien, op het werk, binnen sociale netwerken en op momenten waarop inwoners steun nodig hebben.

Deze gedachte vormt de basis onder de zes inhoudelijke prioriteiten van de agenda:

- Kansrijk opgroeien
- Mentale gezondheid
- Vitaal ouder worden
- Gezonde en veilige leefomgeving
- Vaccinatiegraad
- Seksuele gezondheid

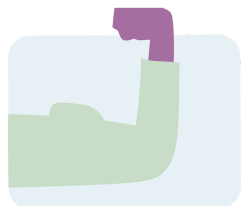
Van zorg naar gezondheid

Lotte Veul, strategisch medisch adviseur van de directie en arts Maatschappij en Gezondheid, lichtte de onderliggende redenering van de bestuursagenda toe aan de hand van het beeld van een boom en een bos. Gezondheid wordt zichtbaar aan de kruin, maar ontstaat door de kwaliteit van de bodem, de wortels en de omstandigheden waarin mensen leven. Wie niet alleen één boom gezond houdt, maar ook de wortels en de bodem voedt, draagt bij aan een gezonder bos.

De bestuursagenda bouwt voort op wat al bestaat, sluit aan bij landelijke ontwikkelingen en ondersteunt de beweging van zorg naar gezondheid. Daarbij wordt verbinding gezocht tussen landelijke, regionale en lokale opgaven.

Zeven leidende principes

Naast de zes prioriteiten introduceert de bestuursagenda zeven leidende principes die richting geven aan keuzes, samenwerking en uitvoering:

1. Gezondheid als basis voor iedereen
2. Gezondheidsachterstanden terugdringen
3. Een lerende regio
4. Een weerbare regio
5. Preventie als investering
6. Een robuuste organisatie
7. Samenwerken aan een gezonde regio.

Hierover vond een inhoudelijke uitwisseling plaats. In het bijzonder werd gesproken over de positionering van gezondheidsachterstanden. Daarbij werd toegelicht dat dit thema bewust niet als afzonderlijke prioriteit is opgenomen, maar als uitgangspunt dat door alle onderwerpen heen loopt. Bestuurders konden zich in grote lijnen vinden in deze benadering. Wel werd aangegeven dat de benaming en positionering van de leidende principes nog nadere aandacht vragen.

Bestuursagenda deel 2

Vervolgens gingen de bestuurders in kleinere groepen met elkaar in gesprek over de zes inhoudelijke prioriteiten van de concept-bestuursagenda. De prioriteitentafels boden ruimte om ervaringen uit de verschillende gemeenten te delen, accenten mee te geven en met elkaar van gedachten te wisselen over de bijdrage die gemeenten en GGDrU aan deze opgaven kunnen leveren. Onderstaand zijn de belangrijkste lijnen uit deze gesprekken weergegeven.

Kansrijk opgroeien

De gesprekken over Kansrijk opgroeien lieten zien dat bestuurders zich goed herkennen in deze prioriteit. Daarbij werd benadrukt dat kansrijk opgroeien verder gaat dan gezondheid alleen en nauw samenhangt met de omstandigheden waarin kinderen en gezinnen opgroeien. Onderwerpen als kansengelijkheid, opvoeding, bestaanszekerheid en een sterke sociale basis vormden een rode draad in het gesprek.

In het gesprek kwamen onder meer de volgende punten naar voren:

- Kansengelijkheid werd genoemd als belangrijke opgave binnen deze prioriteit.
- Een sterke sociale basis, met ouders, onderwijs, sport, cultuur en verenigingen, werd als essentieel gezien.
- Bestuurders wezen op het belang van verbinding tussen leeftijdsfasen, thema's en betrokken organisaties.
- GGDrU werd gezien als partner op het gebied van preventie, vroegsignalering, monitoring en kennisdeling.

Mentale gezondheid

Aan de tafel over Mentale gezondheid was veel herkenning voor de maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op het welzijn van inwoners. Bestuurders gingen met elkaar in gesprek over de factoren die mentale gezondheid beïnvloeden en de rol die gemeenten en GGDrU kunnen spelen bij het versterken van draagkracht en het voorkomen van problemen.

In het gesprek kwamen onder meer de volgende punten naar voren:

- Gemeenten hebben behoefte aan duiding van maatschappelijke ontwikkelingen en trends.
- Meerwaarde werd gezien in het vertalen van signalen en data naar bestuurlijk handelingsperspectief.
- De onafhankelijke kennis- en adviesrol van GGDrU werd als belangrijk benoemd.
- Ook werd gewezen op onderliggende factoren, zoals bestaanszekerheid, onderwijs, sociale media en sociale samenhang.
- Preventie en vroegsignalering werden gezien als belangrijke lijnen binnen deze prioriteit.

Vitaal ouder worden

Bestuurders onderschreven het belang van de prioriteit Vitaal ouder worden en herkenden de groeiende maatschappelijke opgave die hiermee samenhangt. Daarbij werd benoemd dat de vraagstukken rondom ouder worden per gemeente verschillen en dat ook toekomstige generaties ouderen andere behoeften en verwachtingen kunnen hebben dan nu.

In het gesprek kwamen onder meer de volgende punten naar voren:

- Verschillen tussen gemeenten en generaties vragen om ruimte voor lokale accenten.
- De kennis- en adviesrol van GGDrU richting gemeenten werd als belangrijk benoemd.
- Het versterken van de eigen regie van inwoners kwam meerdere malen aan bod.
- Bestuurders zagen kansen in het beter verbinden van bestaande initiatieven.
- Natuurlijke contactmomenten en de kracht van buurten en gemeenschappen werden genoemd als kansen.

Gezonde en veilige leefomgeving

Bij de prioriteit Gezonde en veilige leefomgeving was brede steun voor de voorgestelde richting. Bestuurders onderschreven dat gezondheid een vanzelfsprekend onderdeel moet zijn van ruimtelijke en maatschappelijke afwegingen. Zij zien daarbij een rol voor GGDrU in het vroegtijdig inbrengen van gezondheidskennis bij complexe opgaven.

In het gesprek kwamen onder meer de volgende punten naar voren:

- Bestuurders zagen meerwaarde in vroegtijdige betrokkenheid van GGDrU bij ruimtelijke en maatschappelijke vraagstukken.
- Samenwerking op dit thema vraagt om initiatief van zowel gemeenten als GGDrU.
- Er werd aandacht gevraagd voor de toegevoegde waarde en positionering van GGDrU binnen het fysieke domein.
- Ook bestaande wijken en bestaande bouw verdienen een plek binnen deze prioriteit.
- De beschrijving van deze prioriteit werd als realistisch en herkenbaar ervaren.

Vaccinatiegraad

Het gesprek over Vaccinatiegraad werd gekenmerkt door een breed gedeeld gevoel van urgentie. Bestuurders spraken hun zorgen uit over de dalende vaccinatiegraden in de regio en onderschreven het belang van een gezamenlijke aanpak. Verschillende gemeenten hebben vaccinatie al als prioriteit benoemd binnen hun coalitieakkoord; enkele gemeenten hebben hiervoor aanvullende middelen beschikbaar gesteld. Gemeenten en GGDrU kunnen ieder vanuit hun eigen rol, expertise en netwerk bijdragen aan het vergroten van bereik en vertrouwen onder inwoners.

In het gesprek kwamen onder meer de volgende punten naar voren:

- Er werd grote meerwaarde gezien in een hechte samenwerking tussen gemeenten, GGDrU en andere ketenpartners.
- Gemeenten beschikken vaak over bestaande netwerken en sleutelpersonen die kunnen bijdragen aan een gerichte lokale aanpak.
- Er was brede bereidheid om gezamenlijk op korte termijn verdere stappen te zetten.
- Het belang van maatwerk werd benadrukt; een combinatie van interventies voor verschillende doelgroepen werd als effectiever gezien dan één uniforme aanpak.
- De prioriteit werd als herkenbaar en concreet ervaren.
- Er werd aandacht gevraagd voor de landelijke lobby rondom vaccinaties en de relatie met regionale inspanningen.
- Ook werd meegegeven dat binnen de prioriteit onderscheid kan worden gemaakt tussen verschillende doelstellingen, waarbij het versterken van vertrouwen als een belangrijke randvoorwaarde werd genoemd voor duurzame verhoging van de vaccinatiegraad.

Seksuele gezondheid

Het gesprek over Seksuele gezondheid had een verkennend karakter. Daarbij kwam naar voren dat bestuurders graag meer inzicht krijgen in de rol, expertise en dienstverlening van GGDrU over dit onderwerp. Ook werd gesproken over het belang van het bespreekbaar maken van relaties en seksualiteit en de verbinding met andere maatschappelijke thema's.

In het gesprek kwamen onder meer de volgende punten naar voren:

- Er is behoefte aan meer zichtbaarheid van de inzet en expertise van GGDrU op dit thema.
- Het belang van deskundigheidsbevordering van professionals in onder meer onderwijs en jongerenwerk werd benadrukt.
- Bestuurders wezen op de verbinding tussen seksuele gezondheid en de mentale gezondheid van jongeren.
- Ook werd aandacht gevraagd voor de bekendheid en beschikbaarheid van PrEP-zorg.
- Passende voorlichting en ondersteuning voor verschillende doelgroepen blijven van belang.

De gesprekken aan de prioriteitentafels bevestigden de brede herkenning van de voorgestelde inhoudelijke prioriteiten en leverden accenten en overwegingen op voor de verdere uitwerking van de bestuursagenda. Ook werd nogmaals stilgestaan bij de leidende principes. Daarbij kwam de vraag aan de orde of 'principes' de meest passende benaming is en welke plek deze uitgangspunten het beste in de bestuursagenda kunnen krijgen. Deze overweging wordt betrokken bij de verdere uitwerking.

Activiteit

Aansluitend nam het gezelschap deel aan een gezamenlijke zangworkshop, passend bij het centrale thema van verbinding en samenwerking. Daarmee werd de conferentie op luchtige wijze afgesloten. In de geest van de bijeenkomst en in de woorden van De Dijk klonk de boodschap waarmee veel aanwezigen zich konden identificeren: "Ik kan het niet alleen". Juist daarin lag een van de belangrijkste inzichten van de dag besloten: publieke gezondheid vraagt om gezamenlijke verantwoordelijkheid, verschillende perspectieven en het vermogen om elkaar te versterken.

Afronding

De conferentie kenmerkte zich door een open, betrokken en constructieve sfeer. Er was brede herkenning van de beweging van zorg naar gezondheid en van het belang om gezondheid nadrukkelijk te verbinden aan wonen, onderwijs, bestaanszekerheid, leefomgeving en sociale samenhang.

De concept-bestuursagenda werd in hoofdlijnen positief ontvangen als basis voor verdere uitwerking. Daarbij benadrukten de bestuurders het belang van een sterke regionale samenwerking, ruimte voor lokale keuzes en een duidelijke kennis- en adviesrol van GGDrU.

In de afsluiting werd teruggeblikt op een dag waarin bestuurders elkaar beter leerden kennen, gezamenlijk reflecteerden op de toekomst van publieke gezondheid en bouwden aan een gedeelde koers voor de komende jaren.

De woorden van Wil Kosterman (wethouder Wijk bij Duurstede) vatten het gevoel treffend samen: *"Er is nog genoeg te doen."*

GGD regio Utrecht

De Dreef 5, 3706 BR Zeist
Postbus 51, 3700 AB Zeist

T 030 608 608 6
E info@ggdru.nl
I www.ggdru.nl

Oktober 2026

